

2009. évi ... törvény

Érkezett: 2009 OKT 26.

**a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény
módosításáról****1.§**

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Vet.) 94.§-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„94. (1) Az ajánlószelvényt az egyéni választókerületi választási irodához megküldésre szolgáló megcímzett, bérmentesített borítékkal együtt kell eljuttatni a választópolgároknak.

(2) Az ajánlószelvényen jelöltet ajánlani a kitöltött ajánlószelvénynek az egyéni választókerületi választási irodához postai úton történő megküldésével vagy leadásával lehet.

(3) Jelöltet ajánlani a szavazást megelőző 23. napig beérkezett ajánlószelvényen lehet. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet elkésve nyújtanak be vagy adnak postára úgy, hogy az a szavazást megelőző 23. nap utáni időpontban érkezik be.

(4) Ajánlószelvényt a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője nem gyűjthet és nem vehet át. Az állampolgárokat a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője a választási program ismertetése, a jelölt, a lista vagy a jelölő szervezet népszerűsítése céljából felkeresheti, illetőleg kérheti, hogy éljenek jelöltajánlási jogukkal a (2) bekezdés szerinti módon.

(5) A (4) bekezdés szerinti választási tevékenység nem folytatható a 48.§ (2) és (3) bekezdésében írt módon, illetőleg az állampolgárok zaklatásával.

(6) A jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az illetékes választási bizottság által igazolt, megfelelő számú ajánlószelvény alapján kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál.

(7) A beérkező ajánlásokat az illetékes választási bizottság folyamatosan ellenőrzi és az ajánlások számát - jelöltek szerint - 3 naponként közzéteszi. Az ajánlások ellenőrzése az 54.§ (2) bekezdésében foglaltak szerint történik azzal az eltéréssel, hogy az ajánlószelvényt beküldő vagy leadó választópolgárok azonosítását jelenti.

(8) A területi listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 20. napon, az országos listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 19. napon kell bejelenteni.

(9) Nem érinti a listaállítási jogát az, ha az egyéni választókerületi jelölt kiesett."

2.§

(2) A Vet. 153. §-a (1) bekezdésének d) pontja az alábbiak szerint módosul:

[(1) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:]

„d) a választásokkal összefüggő állami feladatok számítástechnikai, ajánlószelvény- és szavazat-összesítési rendjének megszervezését, technikai lebonyolítását,”

3.§

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 5. §-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) Az egyéni választókerületben a jelöléshez a választópolgárok legalább 0,5 százalékának az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges. A választópolgár csak egy egyéni választókerületi jelöltet ajánlhat és csak abban az egyéni választókerületben, amelyben a lakóhelye van.”

4.§

(1) E törvény 2010. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 2010. január 10-én hatályát veszti.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

A Javaslat a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Vet.) módosításával arra az egyre szélesebb körben felvetődő problémára kíván választ adni, hogy az utóbbi időszakban jelentősen megszorodtak az ajánlószelvények gyűjtésével, felhasználásával kapcsolatos visszaélések. Ahogyan az Országos Választási Bizottság - és több más civil szervezet, politikai kutatással foglalkozó műhely is - rámutatott a kialakult helyzet a választás tisztaságát veszélyezteti, egyúttal felhívta a figyelmet a hatályos ajánlási rendszer „tarthatatlanságára”. Az OVB az európai parlamenti választások tapasztalatairól készített beszámolójában megerősítette a 2006-os választások után megfogalmazott álláspontját, amely szerint az ajánlószelvények rendjét el kellene törölni.

A tárgyban született megállapítások szerint a választási eljárásról szóló törvénynek „az ajánlással kapcsolatos adatok védelmére” vonatkozó paragrafusai alkalmatlanok arra, hogy elejét vegyék a pártok illegális adatbázis-építő gyakorlatának. Nem kizárható az sem, hogy a pártok aktivistái más politikai erő nevében gyűjtenek ajánlásokat, illetve hogy az üresen vagy részben kitöltve átvett ajánlószelvényre más pártnak és jelöltnek az adatai kerülnek fel, mint amelyet az ajánló állampolgár támogatni kívánt.

A megfogalmazott vélemények szerint azt is lehetetlen ellenőrizni, hogy az érvénytelen ajánlásokat az adott párt aktivistái gyűjtötték vagy éppen valamelyik ellenfelük szándékos provokációja révén került a párthoz, ami adott esetben azt is eredményezheti, hogy egy olyan jelölt marad kellő számú érvényes ajánlás nélkül, aki egyébként tökéletesen betartotta a cédulagyűjtésre vonatkozó szabályokat.

Korábban az adatvédelmi biztos több ajánlásában is aggódalmának adott hangot amiatt, hogy a pártok kiemelten érzékeny személyes adatok birtokába juthatnak, sőt az Alkotmánybíróság már 1990-ben felvetette, hogy az adatvédelmi követelményeknek jobban megfelelő rendszerre volna szükség.

A Javaslat - erre figyelemmel - megszünteti az ajánlószelvények jelöltek, illetve jelölő szervezetek képviselői általi gyűjtését az országgyűlési képviselőválasztás vonatkozásában. Egyúttal a Javaslat a választók kezébe adja a jelöltek ajánlásával kapcsolatos döntés lehetőségét. A Javaslat szerint a választópolgárok a

kívánt jelölt személyére kitöltött ajánlószelvényt postai úton vagy személyes leadással közvetlenül juttathatnák el az illetékes választási szervhez.

A Javaslát az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény módosításával azt is biztosítani kívánja, hogy az egyéni jelöltállításához szükséges ajánlások száma igazodjon az egyes választókerületekben élő választópolgárok eltérő számához. Erre tekintettel a Javaslát - ellentétben a jelenlegi fix számú ajánlással - százalékos arányban határozza meg a szükséges ajánlások számát. A Javaslát ebben a vonatkozásban tekintettel van az Alkotmánybíróság 22/2005 (VI.17.) AB határozatára is, mely alkotmányellenes helyzetet állapított meg az egyéni választókerületekben a választásra jogosultak számának aránytalansága és jelentős eltérése miatt.

Részletes indokolás

Az 1.§-hoz:

A Javaslát kezdetben a soron következő országgyűlési képviseléválasztás kapcsán vezeti be az ajánlás új rendszerét.

Ennek során a választópolgárok a szokásos módon kiküldött ajánlószelvény és értesítő mellett kapnak egy, az egyéni választókerületi választási irodához megküldésre szolgáló megcímezett, bérmentesített válaszborítékot.

Jelöltet ajánlani az ajánlószelvény - eddig megszokott módon történő - kitöltésével, majd annak a bérmentesített borítékban az egyéni választókerületi választási irodához történő megküldésével lehet. A Javaslát arra is lehetőséget biztosít, hogy a választópolgár az illetékes választási szervnél személyesen adja le az ajánlását. A Javaslát megszünteti azt a gyakorlatot, hogy az ajánlás akár kitöltetlenül, akár részben kitöltve a jelölthöz vagy a jelölő szervezethez kerüljön, egyúttal a továbbiakban arra sem ad lehetőséget, hogy - egyébként jogsértő módon - az ajánlások alapján a jelölő szervezetek adatbázisokat hozzanak létre.

Jelöltet ajánlani - a jelenlegi rendszerrel azonos módon - a szavazást megelőző 23. napig beérkezett ajánlószelvényen lehet. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet elkésve nyújtanak be vagy adnak postára úgy, hogy az a szavazást megelőző 23. nap utáni időpontban érkezik be. Abban az esetben, ha a választópolgár úgy ítéli meg, hogy az ajánlásának a határidőben való beérkezése a határidő miatt már bizonytalan lehet, megteheti, hogy azt az illetékes választási szervhez beviszi és ott leadja.

Fontos módosítása tehát a javaslatnak, hogy ajánlószelvényt a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője a továbbiakban nem gyűjthet és ajánlást a választópolgároktól nem vehet át. Ez kiküszöböli a jelenlegi helyzet tarthatatlanságához vezető anomáliák jelentős részét, mivel megszűnnek az ajánlásokkal kapcsolatos visszaélések.

A Javaslat ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a választási kampány keretei között az állampolgárokat a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője a választási program ismertetése, a jelölt, a lista vagy a jelölő szervezet népszerűsítése céljából felkeresse, illetőleg kérje, hogy a választópolgárok éljenek jelöltajánlási jogukkal. A Javaslat tehát megtartja a jelölő szervezetek és a független jelöltek közötti esélyegyenlőséget.

A Javaslat szerint ez a választási tevékenység továbbra sem folytatható a Vet. 48.§-ának (2) és (3) bekezdésében írt módon, illetőleg az állampolgárok zaklatásával. Nem folytatható tehát az említett választási tevékenység a munkahelyeken, a hivatásos állományú személyek esetében a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben, a tömegközlekedési eszközökön, továbbá az állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

Az egyes jelöltekre beérkező ajánlásokat az illetékes választási bizottság folyamatosan ellenőrzi és az ajánlások számát - jelöltek szerint - 3 naponként közzéteszi. Mindez biztosítja, hogy a jelöltek és a jelölő szervezetek az ajánlás időszakában folyamatosan értesülnek arról, hogy hány ajánlással rendelkeznek, de figyelemmel tudják ezt kísérni a választópolgárok is.

Az ajánlási időszak lezárultával a jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az illetékes választási bizottság által igazolt, megfelelő számú ajánlószelvény alapján kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál. Ennek megfelelően a beérkezett ajánlások ellenőrzése és megszámlálása alapján az illetékes választási bizottság igazolást ad ki, mely igazolással lehet a jelölt nyilvántartásba vételét kérni, amennyiben az a szükséges számú ajánlást megkapta a választóktól.

A 2.§-hoz:

A Javaslat felhatalmazást ad az illetékes miniszternek, hogy a beérkező ajánlások folyamatos megszámlálásával, ellenőrzésével és az eredmények közzétételével kapcsolatos gyakorlati feladatokat rendeletben szabályozza.

A 3.§-hoz:

Az Alkotmánybíróság 22/2005 (VI.17.) AB határozata megállapította, hogy: „Az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében foglalt egyenlő választójog alapelvéből következő alkotmányos követelmény, hogy az egyéni választókerületekben a választásra jogosultak száma a lehető legkisebb mértékben térjen el egymástól, továbbá az egyes területi választókerületenként megszerezhető országgyűlési képviselői mandátumok száma szorosan igazodjon a választásra jogosultak számához.”

Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban alkotmányos mulasztást is megállapított és 2007. június 30-ig írta elő az alkotmányellenes helyzet megszüntetését. A jogalkotó az alkotmányellenes helyzetet ezidáig sem szüntette meg.

Az alkotmányellenes helyzet - az AB által a határozatában részletezett szempontokon túl - egy olyan visszásságot is magában hordoz, hogy az egyéni választókerületekben a választójogosultak nagymértékben eltérő száma miatt nem azonosak az ajánlószelvény-gyűjtés feltételei. Egy kisebb számú választójogosulttal rendelkező választókerületben nyilvánvalóan eltérő feltételekkel és nehezebben lehet azonos számú jelölt ajánlását eredményesen összegyűjteni, mint egy olyan választókerületben, ahol a választójogosultak száma akár kétszer nagyobb is lehet.

A Javaslát a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvényhez hasonlóan százalékos arányban határozza meg a szükséges ajánlások számát, ezzel pedig a jelöltek és a jelölő szervezetek számára azonos feltételeket teremt - figyelembe véve a választójogosultak számának az egyes választókerületekre vetített jelentősen eltérő számát.

A jelöléshez az egyéni választókerületben élő választópolgárok 0,5%-ának az ajánlása szükséges. Mindez egyúttal azt is jelenti, hogy a jelenlegi rendszerhez képest - ahol ahhoz, hogy egy jelölő szervezet mind a 176 egyéni országgyűlési választókörzetben jelöltet tudjon állítani nagyjából 130.000 ajánlás összegyűjtése szükséges - a szükséges ajánlások száma a választójogosult népesség számát is figyelembe véve kevéssel több, mint 40.000 lenne.

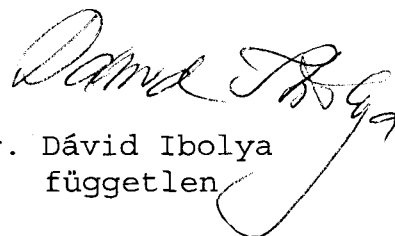
Ez a szám egyrészt csökkenti a jelenlegi rendszer torzulását a másik - tipikusan országos listás - választás, az Európai Parlamenti választás országos listaállításhoz szükséges számú ajánlásához képest (20.000 ajánlás országosan). Másrészt a csökkentést indokolja az a várható körülmény is, hogy a Javaslát szerinti ajánlási rendszerben (megküldés) a

jelöltajánlás hatékonysága és eredményessége némiképp minden
bizonnyal csökken a jelenleg hatályos módszerhez (gyűjtés)
képest.

A 4.§-hoz:

A törvény hatálybalépéséről és hatályon kívül helyezéséről
rendelkezik.

Budapest, 2009. október 26.

Dr. Dávid Ibolya
független

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Törvényjavaslat kezdeményezése

Dr. Katona Béla úrnak

a Magyar Országgyűlés elnökének

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Mellékelten - a Hárszabály 85. § (2) bekezdése alapján - benyújtom *a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény módosításáról szóló* törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat társadalmi-gazdasági és szakmai körülményeit bemutató indokolását mellékelten csatolom.

A törvényjavaslat elfogadásához a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 71.§-ának (3) bekezdése értelmében a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

Budapest, 2009. október 26.

.....
Dr. Dávid Ibolya
független